

ÅTERSTART FÖR VGR.

Budgetförslag 2022 för
Västra Götalandsregionen

Förord

Under våren 2021 utnyttjades stora delar av VGRs samlade slutenvårdskapacitet för att ta emot och vårda patienter med covid-19. Förutsatt att vaccinationer genomförs som planerat och att smittspridningen och reserestriktioner minskar sker en ekonomisk återhämtning troligen under hösten 2021.

Sjukvården klarade pandemin bra, genom en fantastisk insats av lojala medarbetare, förkortade beslutsvägar, administrativ förenkling, och tillit till professionen. Vi riktar ett stort och varmt tack till alla dem som arbetar hårt med långa arbetspass under svåra förhållanden.

Hanteringen av covid-vården understryker att den politiska styrningen av vården bör träda tillbaka till förmån för professionen. VGRs resurser måste omfördelas från politisk överbyggnad och administration till den patientnära verksamheten och till förbättrade arbets- och lönevillkor för dem som arbetar där.

Nu när trycket på sjukvården - förhoppningsvis - minskar är det dags att ta sig an de uppskjutna besöken och operationerna. Det rör sig om 30 000 operationer och 30 000 "förstagesök" inom VGR, till en bedömd kostnad om 875 mnkr. Inför detta stora arbete, som kommer att utföras av samma personer som har dragit det tyngsta lasset under pandemins tre vågor, är det viktigt att satsa på de patientnära funktionerna och öka bemanningen inom de sektorer som har att hantera vårdskulden.

Endast de som arbetar nära patienterna vet hur man kan öka kapaciteten i verksamheten. Det kan till exempel betyda att man vissa dagar förlänger mottagningarnas och operationssalarnas öppettider, kanske genom dubbla 6-timmarsskift; kallar in patienter med kort varsel, ändrar sammansättningen på operationer så att inte IVA belastas etc. Sjuksköterskor i administrativ tjänst kan också uppmuntras att flytta till den direkta patientvården. Ekonomiska incitament bör också användas.

Insatserna mot den omfattande andelen uteblivna besök måste också intensifieras. Betalningskrav vid uteblivelse får inte uteslutas.

För att stödja näringslivet och därmed öka sysselsättning och skatteunderlag, är det nu ännu viktigare att de nämnder som hanterar näringsliv, utbildning och trafik lägger sina ambitioner på rätt saker.

Västra Götalandsregionen har en annorlunda sammansättning jämfört med de två andra storstadsregionerna. Befolkningstätheten är förhållandevis låg och levnadsförhållandena skiljer sig mycket mellan de mer landsbygdliknande delarna och de större stadsregionerna. Den demografiska utvecklingen pressar regionen från två håll när det finns allt färre i arbetsför ålder, i och med att både antalet barn och andelen pensionärer ökar.

Det ställer stora krav på både en bevakning av näringsutvecklingen och ett mycket aktivt förhållningssätt till infrastrukturbehoven. Glesheten innebär att bilen även i fortsättningen kommer att vara det dominerande transportmedlet i stora delar av regionen. Satsningar på det finmaskiga vägnätet är också en viktig faktor för att kunna expandera besöksnäringen i hela Västra Götalandsregionen.

Utvecklingen 2022 ter sig alltså långt osäkrare än vanliga år. Men kriser tenderar också att skärpa och påskynda redan inledda utvecklingsförlopp, vilket kan skapa stora möjligheter för flera av de kluster som

finns i regionen. Västra Götaland är ledande i många forskningsintensiva branscher och har en hög utbildningskapacitet. Rätt hanterad är krisen därför också en möjlighet att komma vidare i många utvecklingskedjor.

Demokraterna är ett kunskapsbaserat parti. Alla beslut ska grundas på fakta, kunskap och vad som är bäst för regionen och dess medborgare. Politiken måste öka tilliten till våra anställdas kunskap och kompetens och ge våra medarbetare bättre förutsättningar att utföra Västra Götalandsregionens viktiga uppdrag – en tillgänglig sjukvård med hög kvalitet för alla.

Martin Wannholt
Gruppledare Demokraterna
Västra Götalandsregionen

Innehåll

Regional utveckling – våra viktigaste mål	6
14 konkreta åtgärder 2022	9
1. Ekonomiska och demografiska förutsättningar	11
2. Sjukvården	14
2.1 Brist på sköterskor	14
2.2 Kompetensförsörjningen den största utmaningen	15
2.3 Långa beslutsvägar och bristfälliga arbetsvillkor	15
2.4 Åtgärder för en bättre sjukvård med goda arbetsvillkor	16
3. Infrastruktur & Kollektivtrafik	19
3.1 Järnväg.....	19
3.2 Väg.....	20
3.3 Gång och cykel	20
3.4 Kollektivtrafik.....	21
3.5 Kollektivtrafiken i Göteborgsregionen.....	22
3.6 Sjöfart	23
3.7 Flyg	24
3.8 Bredband	24
4. Regionutveckling, näringsliv och turism	25
4.1 Arbetsmarknad och näringsliv	25
4.2 Utbildning och validering	25
4.3 Turism	26
4.4 Regionutveckling, allmänt.....	26
5. Miljö, hållbarhet och biologisk mångfald	27
5.1 Miljönämndens verksamhet.....	27
5.2 Utförande verksamheter	27
6. Kultur	28
6.1 Kulturnämndens ansvarsområde	28
6.2 Utförare i fokus	28
7. Ekonomi	30
7.1. Sammanställning av regionbidrag	34
7.2 Resultaträkning.....	35
7.3 Balansräkning	35
7.4 Förslag till beslut.....	36
Om Demokraterna	38

Foto omslag:

Spårvagn, Jonas Bergstedt

Hjärtfrekvens, Pixabay

Par hand i hand, Mark Tiberlake/Unsplash

Viadukten i Håverud, Roger Borgelid/Westsweden.com

Barn: Pixabay

Om detta budgetförslag

Det ekonomiska läget är fortfarande osäkert inför 2022. I skrivande stund har covid-19-viruset alltså ett fast grepp om världen, Sverige och Västra Götaland. I skrivande stund är det fortfarande en hård belastning på sjukvården men genom att allt fler blir vaccinerade så är förhoppningen att samhället så småningom kan gå tillbaka till det normala. Vaccineringen framskrider emellertid i ökande takt. Vi är förhoppningsvis vid början av slutet av denna pandemi. Därmed ökar sannolikheten för att år 2022 blir ett år för återstart av samhället och av de olika verksamheter som hållits nere och på sparlåga under det gångna året. Näringslivet har erbjudits omfattande stöd under 2021 och 2022, vilket reducerat det befarade skattebortfallet under året. Det har inneburit att prognosen för 2022 reviderats upp,

Effekterna av pandemin på näringslivet har ännu inte slagit igenom fullt ut. Storföretagens varsel syns ännu inte i arbetslöshetsstatistiken. Den närmaste tidens utveckling blir avgörande för besöks- och turistnäringen under 2022. Arbetslösheten har ökat från 6,7% procent i början på 2020 till 8,4 procent i början på 2021. Pandemin har slagit mot olika branscher. Enligt Västsvenska Handelskammaren ser många branscher som drabbats av varsel behov av återbesättningar.

Prognoserna som ligger till grund för detta budgetförslag är SKRs prognos för skatteunderlagstillväxt, daterad den 29 april 2021. Under förutsättning att de akuta påfrestningarna till följd av covid-19 kan minska under 2021, kommer de följande åren till stora delar att präglas av ett arbete för att återställa hälso- och sjukvården till ett mer normalt läge.

Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner varje år upprätta en budget. Den ska även innehålla en plan för ekonomin för en treårsperiod. I budgeten ska skattesatsen och anslagen anges. Av budgeten ska det vidare framgå hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. De finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges.

Västra Götalandsregionens kommuner, karta från VGRs årsredovisning 2020.

Regional utveckling – våra viktigaste mål

Sjukvården

- En kapacitetsstark vård av hög kvalitet, tillgänglig för alla i Västra Götaland.
- Förbättrade arbetsvillkor för vår personal inom vården i Västra Götalandsregionen är ett överordnat mål. Vi vill att:
 - Lönenivåer och utvecklingsmöjligheter måste bli konkurrenskraftiga för att klara kompetensförsörjningen till vårdens uppdrag

- Arbetstiderna måste justeras så att återhämtning möjliggörs
 - VGRs anställda måste i högre utsträckning kunna påverka sina egna arbetstider
- En bättre styrning och ledning genom att kraftigt effektivisera den politiska styrmodellen i Västra Götalandsregionen. Härigenom frigörs resurser till den patientnära verksamheten. Färre politiker och mer läkare och sjuksköterskor.

Arbetsmarknad och ekonomi

- Resurserna hos regionens folkhögskolor och naturbruksskolor ska koncentreras till att utbilda de som står långt ifrån arbetskraften och vidareutbilda de som nu friställts. Anställningsbarhet ska vara överordnat andra utbildningssyften. Riktade utbildningsinsatser ska tas fram i samarbete med kommunerna.
- VGR bör bidra till utveckling av närproducerade livsmedel, underlätta möjligheterna till ekologiskt jordbruk samt ekologisk kött- och mjölkproduktion. Självförsörjningsgraden ska öka markant.
- Västra Götaland ska utvecklas som turistmål. Regionen har underskattade konkurrensfördelar i form av "kusterna" mot Vänern och Vättern, närodlat/gårdsförsäljning, ekoturism och blå stråk. Dessa måste marknadsföras bättre.

Infrastruktur och kollektivtrafik

- Bygget av Västlänken måste avbrytas. Målen med Västlänken kan aldrig nås, eftersom förutsättningarna som gällde när beslutet togs senare helt har reviderats. Den ekonomiska verklighet vi nu kastats in i gör det ännu mer oförsvarbart att kasta bort 30-40 miljarder på något mer eller mindre meningslöst. Västlänkens kostnad kan till stor del sparas då bygget knappt påbörjats. Sparade medel kan istället omfördelas till angelägna och verkningsfulla infrastrukturprojekt, till exempel dubbelspårig järnväg på hela sträckan mellan Göteborg och Oslo eller kapacitetsförbättringar på befintliga järnvägar.
- Väginvesteringar och vägunderhåll måste prioriteras upp för att stärka mindre kommuners utvecklingsmöjligheter, öka trafiksäkerheten och underlätta näringslivets transporter. I glesare områden är detta mest ekonomiskt effektivt och blir successivt mer hållbart genom elektrifiering. Även sjöfarten på våra inre vattenvägar bör utvecklas som transportsätt.
- En flexibel kollektivtrafiktaxa bör utvecklas, för att öka resandet med kollektivtrafik för de som normalt åker bil, samt bättre utnyttjande i lågtrafik. Detta kan ge ett jämnare kapacitets-utnyttjande över dygnet, samt ge marginalintäkter till Västtrafik. Det stimulerar dessutom till samåkning och gång/cykel när så är möjligt.
- VGRs bredbandsstrategi ska vara uppfylld till 2025. Likvärdiga digitala förutsättningar oavsett var man bor är en förutsättning för både demokrati, näringslivsutveckling och större valfrihet i val av bostadsort. Coronakrisen har påskyndat utvecklingen mot mer distansarbete och digitala möten.

Socialt och hållbart

- Utanförskapet måste brytas genom att fler kommer i arbete. Komplettering av icke fullföljda studier är också grundläggande för att uppnå ett mer jämlikt samhälle.
- Regionens kultursatsningar skall en större del riktas mot barn och ungdomar.
- Regionen måste säkerställ tillräckliga naturreservat och biologiska korridorer för framtiden i VGR.
- Det skall vara möjligt att röra sig i VGR utan att uppleva hot från kriminella kretsar och alla platser skall vara trygga. Västtrafik ska verka för utökad trygghet i kollektivtrafiken, för såväl personal som resenärer.

14 konkreta åtgärder 2022

Denna budget redovisar i en särskild sammanställning utmaningar, prioriterade mål och fokusområden. Några viktiga åtgärder kan inte vänta. Vi vill åstadkomma följande:

1. Arbetet med förbättrade arbets- och lönevillkor för sjukvårdsanställda ska påbörjas omgående. Lönesättande chef ska finnas närmast verksamheten och personalen. Den anställda ska ges större möjlighet att påverka sina arbetstider och schema. Personal med lång tjänstgöringstid inom VGR skall premieras med bättre löneutveckling och bättre arbetsvillkor. (Se p 2.4)
2. Arbetet med att förändra styrmodellen för sjukvården påbörjas. (Se kap 2)
3. Öka effektiviseringskravet på den centrala administrationen, totalt 74 mnkr
4. Regionalutvecklingsnämnden, för 2022 föreslås ett effektiviseringskrav på 85 mnkr, samt ytterligare 50 mnkr 2023.
5. Sjukhusbudgeten, ha en ett fritt anslag gällande klinkexpansion, tillitsbaserad. En extra pott på 300 mnkr för sjukvårdens styrelser. Verksamhetscheferna skall kunna avropa medel för verksamheten utan att invänta beslut från politiker och tjänstemän. Klinikcheferna skall ha direkt access till dessa medel, 300 mnkr. Det extra anslaget skall användas för att öka produktionen. En riktad satsning.
6. Öka tilldelning till patientnära personalgrupper, och till dem som stannar kvar hos patienten
7. Öka tilldelningen till screening av tarm och prostatacancer.
8. Underlätta för att regionens läkare att ha bisysslor i privata verksamheter som kompletterar de offentliga, och på så sätt behålla kompetens för de komplicerade patienter som vi alltid kommer att ha ansvar för.
9. Återhållsamhet i den icke vårdnära administrationen inom sjukvården. Frigjorda resurser överförs till den patientnära verksamheten.
10. Temporärt anställnings- och konsultstopp för alla icke patientnära tjänster i VGR. Undantag ska prövas.
11. Fler förebyggande åtgärder i kombination med höjd avgift vid uteblivna besök i vården ger ett bättre utnyttjande av vårdresurser och kortare köer (se p 2.4.4).
12. Omförhandling av Västsvenska Paketet för att stoppa projekt Västlänken. De frigjorda resurser som uppnås bör användas till nödvändiga, angelägna och miljöeffektiva infrastrukturåtgärder, exempelvis färdigställande av dubbelspår Göteborg-Oslo. (se p 3.1)

13. Förberedelse för införande av Flexitrafikant-taxa i kollektivtrafiken samt översyn av möjligheten till lågtrafiktaxa dagtid. (se p 3.4)
14. Regionens folkhögskolor ska koncentrera sig på att omskola, validera och utveckla kunskaper för ökad anställningsbarhet. (se p 4.1)

1. Ekonomiska och demografiska förutsättningar

Demografiska förutsättningar Västra Götaland

De demografiska förändringarna i Sverige innebär att allt färre personer i arbetsför ålder ska ge underlag för en välfärd där relativt allt fler yngre och äldre ska erbjudas offentligt finansierad service. Diagrammet nedan visar prognos för den demografiska utvecklingen i Västra Götaland 2030 jämfört med 2019. Befolkningen kommer att öka med i genomsnitt cirka 10 000 ivånare varje år under de närmsta åren.

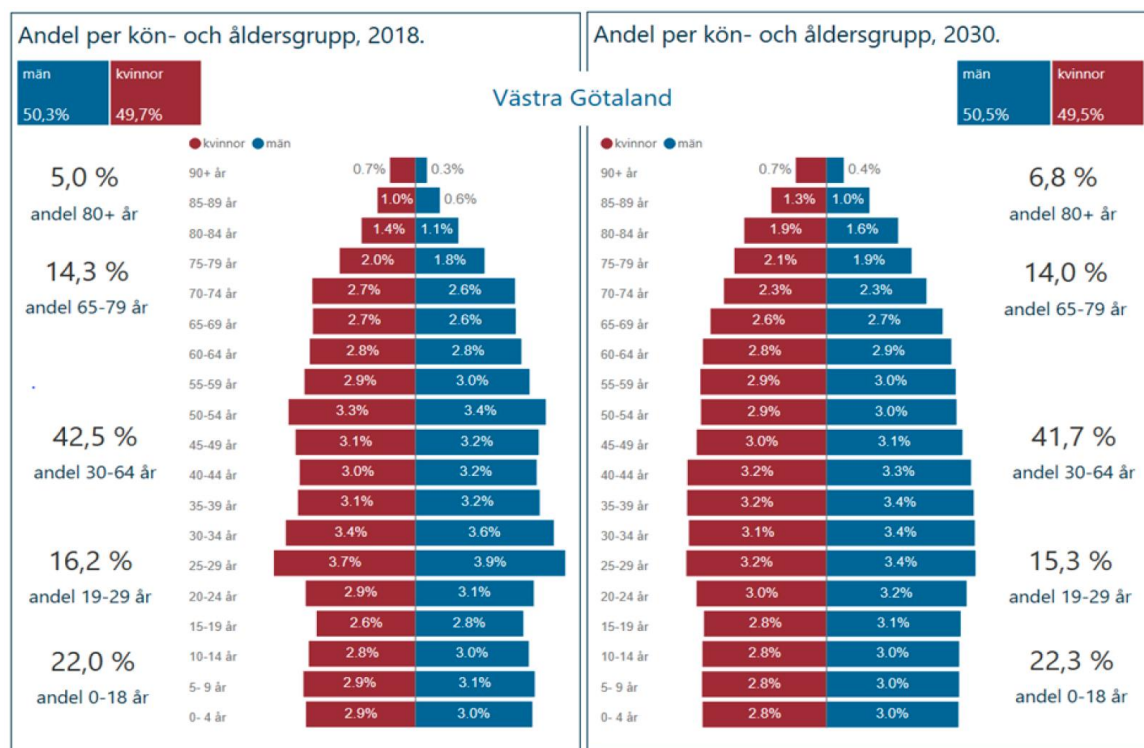

Bild: Befolkningsutveckling i Västra Götaland 2019-2030 (VGR, 2020)

De allra yngsta och de allra äldsta i befolkningen är också de som konsumerar mest vård. Utvecklingen går därmed mot ett större vårdbehov och en lägre andel i skattekraften. Dessa faktorer påverkas till viss del av nationella beslut såsom förändrad pensionsålder men också konjunkturutvecklingen.

Den pågående coronapandemin har eskalerat den milda lågkonjunktur som tidigare förväntades, till en ekonomisk kris som, i skrivande stund, förefaller överträffa effekterna av finanskrisen 2008. Arbetslösheten stiger kraftigt och vissa sektorer är helt nedstängda, andra har tappat en övervägande del av sin omsättning. För 2020 så blev resultatet ett överskott på 1,8 miljarder kronor. Även för 2021 pekar prognoserna på ett stort överskott för regionen tack vare fortsatt stora statsbidrag. Men det, men det ekonomiska läget och skatteunderlaget inför 2021 är dock svårberäknat.

Även VGRs verksamheter drabbas. På kostnadssidan naturligtvis till följd av ett kraftigt ökat vårdbehov, men även på intäktssidan. Västtrafik säljer färre resor och kulturinstitutionerna är stängda, men kostnaderna är desamma. Det finns inga tillförlitliga prognoser att tillgå och försiktighetsprincipen bör generellt råda vid alla beslut som innebär omfattande kostnader för VGR.

Befolkningstäthet i Västra Götaland 2021

Inom VGR finns några av landets mest tätbefolkade kommuner, till exempel Göteborg med 1294 invånare per kvadratkilometer, men också några av de glesare som Dals-Ed med 6,6 eller Gullspång med 17 invånare per kvadratkilometer. Glest befolkningsunderlag ger dyrare service och kollektivtrafik.

Regionbidraget för en resa med pendeltåg mellan Göteborg och Kungsbacka är bara två kronor, medan en resa på Kinnekullebanan kostar 85. Infrastruktur är å andra sidan nödvändigt för att öka möjligheten att bosätta sig eller driva verksamheter i glesbygd. Ny teknik, utbyggt bredband och framtidens fordon kommer ge landsbygden större möjligheter att utvecklas.

Skatteunderlag och kostnadsmassa i Västra Götaland 2020

Preliminär skatteintäkt 2020:	45,0 mdkr	(prognos för 2022: 48,8 mdkr)
Intäkter totalt 15,1 mdkr	Statsbidrag	11,7 mdkr
Total kostnadsmassa 2020:	66,7 mdkr	
Personalkostnader:	Egen personal	33,5 mdkr , bemanningspersonal 591 mkr

Skatteunderlag i genomsnitt per invånare 2020: 214 209 (99,4 procent av riksgenomsnittet)
Folkmängd 1 726 000 (16,7 procent av Sveriges befolkning)

Skattesatsen mm

Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning är tillsammans med generella statsbidrag regionens huvudsakliga inkomstkälla.

Skattesatsen förslås oförändrad till 11 kr och 48 öre för planperioden 2022-2024, då bedöms skatteintäkter och generella statsbidrag uppgå till:

	2022	2023	2024
Skatteintäkter	48 833	50 447	51 973
Kommunalekonomisk utjämning inkl generella statsbidrag	12 615	11 681	11 798
varav generella statsbidrag	6 289	5 731	5 846
Summa	61 488	62 128	63 770

Sjukvården i Västra Götaland 2020, några siffror

Antal nettoårsarbetare i sjukvården var 37 930 av totalt 44 003 inom VGR.

Antal anställda personer totalt var 55 792 Personalomsättningen var 6,0 %.

2020 köpte VGR vård externt för 5 435 mkr, varav 62 procent avser primärvård.

Kostnaden för inhyrdpersonal var 591 Mkr, en ökning med 4,3 procent/ jämfört med 2019. Primärvården har fortsatt minskat sina kostnader medan sjukhusens kostnader ökat under året för såväl sjuksköterskor som läkare.. Användandet av bemanningspersonal har ökat något, men behovet kvarstår så länge det är svårigheter att rekrytera rätt kompetens.

Användandet av konsulter varierar kraftigt mellan verksamheterna. En viss konsultväxling har skett och alla nämnder redovisar sjunkande kostnader under 2019 och 2020 vilket är positivt. Hälso- och sjukvårdsstyrelsen liksom Sahlgrenska redovisar dock konsultkostnader på över en halv miljard vardera.

Skattesats

Skattesatsen i VGR var 11,48 kr för 2021. Hur skatteunderlaget och konjunkturen kommer att påverkas av coronakrisen är mycket oklart inför antagandet av budget för 2022 i regionfullmäktige. Landstingsskatten är en platt skatt och drabbar därför låginkomsttagare hårdast. Eftersom vi ser en stor potential för omfördelning och effektivisering inom VGR, finns idag inget skäl att höja skattesatsen.

Skattesatsen i VGR för 2021 motsvarar genomsnittet för Sverige, den ligger högre än Halland och Skåne men lägre än till exempelvis Stockholm. VGR ligger däremot något under riksgenomsnittet för skatteunderlag per capita.

Investerings ekonomi

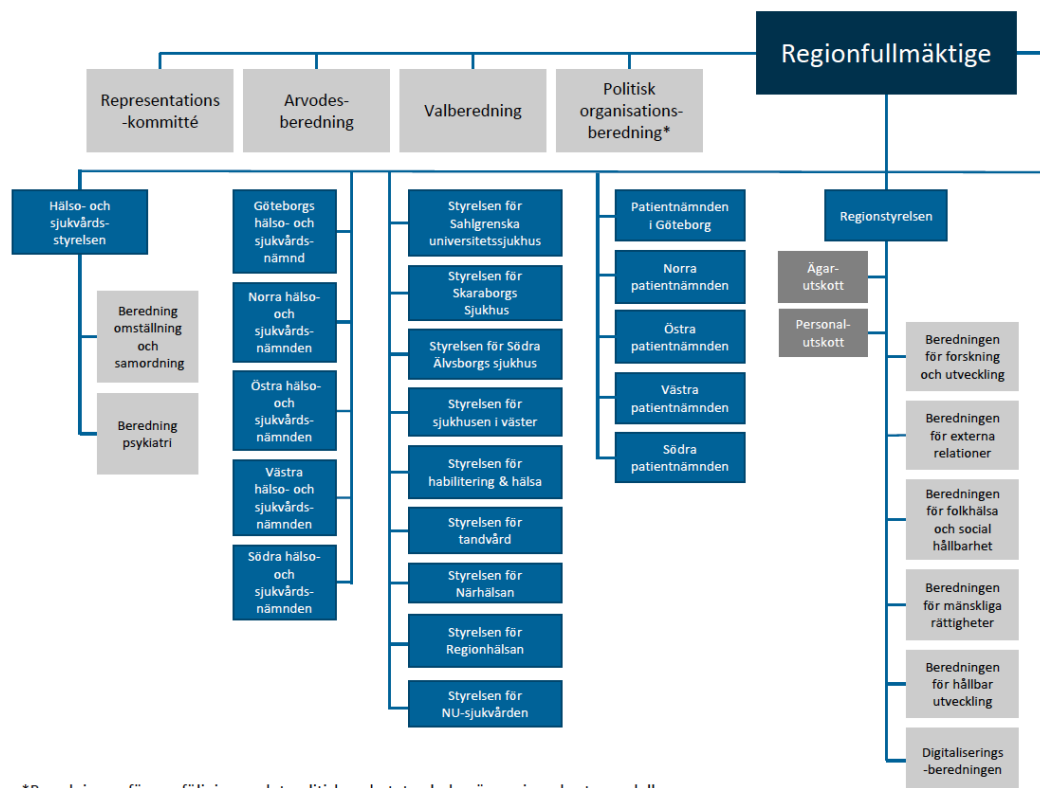
Den rådande takten i investeringsplanerna är inte hållbar. Regionens likviditet behövs för att klara pensionsåtagandet och nya investeringar kan därför behöva lånefinansieras. Därmed belastas verksamheterna inte bara med ökade driftskostnader i form av avskrivningar, utan också av räntekostnader. Vi delar koncernkontorets bedömning om behovet av en något minskad investeringstakt för att klara VGRs långsiktiga åtaganden.

2. Sjukvården

Västra Götalandsregionen har 15 olika politiska nämnder och styrelser för hälso- och sjukvården. Det ger ett långt avstånd mellan beslut och patient.

VGR:s politiska organisation 2019-2022 –

*Beredningen för uppföljning av det politiska arbetet och den övergripande styrmodellen

(Bilden är ett utsnitt av bild hämtad från VGRs webbplats)

2.1 Brist på sköterskor

Sjukvården har brist på sköterskor men sjukvårdens problem går att lösa. Det saknas inte resurser. Det är ledningen och hur verksamheten styrs som måste ändras. Vi vill flytta makten och besluten till verksamheten, närmare patienten. Avståndet mellan de som bestämmer över vården och de som vårdar eller vårdas måste minska.

Västra Götalandsregionens hälso- och sjukvård hanteras av 15 politiska nämnder och styrelser. För mycket tid läggs ofta på kortsiktiga lösningar och för lite på organisation, effektivitet, vision och strategi. HR har också stor inverkan på verksamheterna. Man kontrollerar effektiviteten på sjukhusens verksamhet regelbundet men ingen effektivitetsmätning eller jämförande studie har gjorts på den administrativa delen av verksamheten. Nya introduktioner och kortsiktiga lösningar för att rekrytera personal kräver mycket tid och stora ekonomiska resurser. Vi menar att den nuvarande styrmodellen bör omprövas och besluten koncentreras till färre nämnder närmare utföraren.

2.2 Kompetensförsörjningen den största utmaningen

Kompetensförsörjning av vårdanställda är VGRs viktigaste utmaning de närmaste åren. Bristen på specialistutbildad personal har länge varit en flaskhals. Personalbristen riskerar att leda till att vårdplatser stängs, både på intensivvården och på andra vårdavdelningar. Coronakrisen har ytterligare förvärrat situationen och det kommer att ta tid att arbeta ikapp planerad vård.

En annan utmaning är behovet av geriatrisk kompetens till följd av den demografiska utvecklingen. Behovet av psykiatrisk kompetens ökar också och de livsstilsrelaterade sjukdomarna, främst relaterade till övervikt, är ett växande problem som behöver motverkas.

Vidare måste kunskapsöverföringen från senior vårdpersonal till nyutbildad säkerställas. Den seniora personalen ska ges bättre förutsättningar att kunna jobba åtminstone fram till pensionsåldern. I VGR finns 6 500 tillsvidareanställda sjuksköterskor, läkare och undersköterskor som är mellan 55 och 67 år.

2.3 Långa beslutsvägar och bristfälliga arbetsvillkor

Beslutsprocessen är lång mellan politiker och administratörer till chefer på lägre nivå. VGR har en stor och kostsam administration. Det saknas långsiktiga lösningar för att kunna upprätthålla en kontinuitet och bevara och premiera kunskap och erfarenhet. Arbetsvillkoren för vår sjukvårdspersonal har brister och VGR tappar därför därför kompetens.

VGR ska präglas av en sjukvård som prioriterar professionell organisation och ledning vilket kommer att bidra till en mer kostnadseffektiv administration. Nationellt övergripande mål är en jämlik vård avseende kvalitet och tillgänglighet, som prioriterar lika bemötande inom hela VGR. Med en väl fungerande organisation kan vi också fördela de ekonomiska resurserna där de bäst behövs.

Lönenivåerna inom VGR är lägre än i andra regioner och står sig inte i konkurrensen med andra arbetsgivare. Löneutvecklingen är undermålig och ofta tvingas personal att byta arbete för att öka sin lön.

Den höga personalomsättningen är onödig och kostsam då vi förlorar både kunskap och viktig erfarenhet samt måste lära upp ny personal. Samtidigt var VGRs kostnader för bemanningspersonal 591 miljoner kronor under 2020.

I VGRs medarbetarenkät för 2019 angav 91 procent att de tycker sig ha ett meningsfullt arbete, men bara 50 procent har ork kvar att göra annat efter arbetsdagens slut. Detta trots omfattande satsningar på arbetsmiljöförbättrande åtgärder.

2.4 Åtgärder för en bättre sjukvård med goda arbetsvillkor

2.4.1 Bättre arbetsvillkor för långsiktig kompetensförsörjning

Sjukvården i regionen har problem med tillgängligheten. Det beror främst på brist på sjuksköterskor; både grund- och vidareutbildade. Att utbilda fler är bra och nödvändigt, men allra bäst och mest ekonomiskt är att satsa på att behålla de redan utbildade och en van sjuksköterska betyder oerhört mycket för patientsäkerheten. Lönesättningen ska fokusera på att stärka kopplingen mellan karriärutveckling, kontinuitet och yrkesskicklighet samt löneutveckling, med särskilt fokus på de grupper som uppbär den kliniska verksamheten inom hälso- och sjukvården.

För detta ändamål tillförs personalutskottet 350 mnkr år 2022 och ytterligare 300 mnkr år 2023 samt även 250 mnkr år 2024. Personalomsättning är dyr, att introducera en ny IVA sköterska tar 3 månader. Det blir 150 000 kr enbart i lönekostnad. Därefter kostar det ytterligare 2-3 gånger till så mycket innan hon eller han är självständig. Pengarna finns alltså, men bör läggas på de som stannar i det patientnära arbetet.

Demokraternas förslag är därför att skapa en förutsägbar och väldefinierad lönetrappa för vidareutbildade sjuksköterskor. Ett tillägg ges på 2000 kr efter 2 år i det patientnära arbetet, och 5000 kr efter ytterligare 5 år. Dessa påslag skall ges vid sidan av den årliga löneöversynen.

Demokraterna föreslå att:

- Löneutvecklingen behöver förbättras för de sjukvårdsanställda. Erfarenhet, vidareutbildning och lojalitet måste premieras. Lönetrappan och arbetsvillkoren måste göras så konkurrenskraftiga att erfaren personal väljer att stanna inom VGR.
- Arbetstiderna behöver förläggas så att tillräcklig tid för dygnsvila och återhämtning uppnås. All personal måste kunna påverka sina arbetstider i högre grad, så att privatlivet också får plats för våra anställda. Andra åtgärder som färre timmar för heltidstjänstgöring för nattsift samt renodlad helgtjänstgöring bör utredas.
- Kompetensutveckling och utvecklingsmöjligheter ska underlättas och anpassas efter rådande behov. Vidareutbildning för sjuksköterskor ska prioriteras. VGR bör även underlätta och premiera specialistutbildning av undersköterskor efter rådande behov samt utlysa fler ST-läkartjänster inom bristspecialiteter.
- Vi vill utreda en modell där senior personal inom sjukvården med många år inom VGRs tjänst får reducerad veckoarbetstid till oförändrad lön, som "lojalitetspremie". Bibehållandet av erfarenhet och kompetens samt minskad personalomsättning och minskade sjukskrivningstal bör kunna kompensera kostnaden i stor utsträckning. En kortare reguljär veckoarbetstid kan vara ett sätt att orka arbeta längre före pensionering.

2.4.2 Organisation för en mer effektiv och mer tillgänglig vård

- Vi vill minska antalet politiska nämnder och styrelser och istället lägga mer resurser direkt till verksamheterna. De fem beställarnämnderna bör utgå och medlen styras direkt från Hälso- och sjukvårdsstyrelsen till utförarna. Professionen bör ges ett större inflytande över verksamheterna.
- Vi vill pröva om och var DRG-systemet kan ersättas av anslagbaserad styrning.
- Vi vill öka kvaliteten och effektivisera beslutsprocessen genom att i högre grad möjliggöra en tillitsbaserad styrning från verksamheten jämfört med den styrning som idag görs av politiker och administratörer.
- Vi vill fortsätta att samlokalisera primärvårdens närakuter med sjukhusens akutmottagningar där så är geografiskt möjligt, för att vårdgivaren enkelt ska kunna fördela vårdnivå för den som söker akut.
- Vi vill inrätta särskilda äldrevårdsmottagningar med geriatrisk specialistkompetens i primärvården.
- Vi vill lägga mer kraft på förebyggande vård; information om och behandling av rökning, kost/vikt, blodtryck, hudfläckar och göra den tillgänglig digitalt för alla. Men behovet av genomgripande livsstilsförändringar kan kräva behandling på individnivå. Andelen rökare i befolkningen minskar medan andelen med övervikt/fetma har fördubblats sedan 1980-talet och därmed ökar risken för ohälsa och sjukdomar som diabetes typ-2, cancer samt hjärt- och kärlsjukdomar. En förebyggande insats nu kan förebygga en stor vårdskuld längre fram och ger dessutom bättre allmänhälsa och livskvalitet för individen.
- Vi välkomnar den pågående digitaliseringen av vården, både för undersökning, självmonitorering, bokning och administration. De nya verktygen bör även kunna utvecklas för förebyggande av uteblivelse (se nästa avsnitt) samt effektivisering av dokumentation och logistik.
- Det skall finnas möjligheter till digital kontakt med den egna vårdcentralen; ersättning till t ex Kry.se bör tas bort.

2.4.3 Uteblivna besök

Ett stort problem är uteblivna och sent avbokade besök, hos läkare, fysioterapi och andra behandlingar, men även till operationer. Under 2019 uppskattades kostnaden för de mer än 150 000 uteblivna besöken till omkring en halv miljard kronor. Utöver kostnaden leder naturligtvis detta till längre vårdköer och sämre resursutnyttjande.

Vissa enheter har vidtagit förebyggande åtgärder, som till exempel påminnelse via SMS, med relativt gott resultat. Dock är antalet uteblivna besök fortfarande oacceptabelt högt. Avgifterna för uteblivna besök är försumbara och tas ofta inte ut alls.

Vi ser behov av en utökning av de förebyggande åtgärderna och en översyn av ett mer effektivt avgiftssystem. Vi vill därför att Hälso- och sjukvårdsstyrelsen ges i uppdrag att

- Utredda och föreslå lämpliga förebyggande åtgärder för att minimera antalet uteblivna besök.
- Utredda och föreslå en justering av avgifterna för att minska antalet uteblivna besök, samt lämpligt sätt att administrera dessa utan att belasta vårdgivande enhet.

3. Infrastruktur & Kollektivtrafik

På grund av pandemin minskade resandet under 2020 med 110 miljoner resor (-31%) avseende kollektivtrafik. Infrastrukturen ska anpassas till lokala förutsättningar. Bil kommer fortsatt vara det mest effektiva dagliga transportmedlet i stora delar av Västra Götaland. I takt med att fordonsflottan blir fossilfri, minskar miljöavtrycket. I storstäderna och i pendlingsstråken handlar det dock inte bara om miljö utan även om trängsel.

Vi välkomnar utbyggnad av nya järnvägar, förutsatt att de ger så stora restidsförbättringar att de blir någorlunda lönsamma och miljöeffektiva. Mindre upprustning av befintliga järnvägsstråk är ofta både effektivt och lönsamt och ska därför alltid provas först.

Vi vill bort från uppdelningen av resenärer som antingen "bilist" eller "kollektivtrafikresenär". För den som måste ta bilen ibland ska det vara ekonomiskt möjligt att åka kollektivt vissa dagar utan skyhöga merkostnader. Demokraterna lanserar därför konceptet "Flexitrafikant", se p 3.4. Generellt eftersträvar vi ett synsätt där det för behovet och platsen mest effektiva transportsättet premieras.

3.1 Järnväg

Det är dyrt att bygga nya järnvägar. Därför måste de som byggs ge väsentliga restidsvinster och fylla ett verkligt behov. Nya järnvägar ska gå kortaste vägen mellan större målpunkter för att kunna ge bästa samhällsnytta. Det gör inte Västlänken, den ger enbart längre restid till följd av omvägen via Haga-stationen som är en obetydlig målpunkt. Västlänken ger ingen utökad turtäthet eller trafikmässiga fördelar och de utbyggnader i kringliggande järnvägsnät som tidigare planerats har utgått. Detta därmed helt meningslösa projekt bör avbrytas innan mer pengar förslösats samt för att skona Göteborg från ytterligare miljöbelastning. Besparingarna som uppnås kan istället omförhandlas till angelägna järnvägsprojekt.

Dubbelspår mellan Göteborg – Oslo ligger högt på vår önskelista. Här återstår dubbelspår på sträckan Öxnered-Halden. Vi vill se att en lokaliseringsutredning startar snarast. En utbyggnad av denna sträcka bygger ihop Oslo med Göteborg, Köpenhamn och Hamburg. En komfortabel och snabb tågresor mellan Göteborg och Oslo kan minska såväl bil- som flygtrafiken på sträckan. Dessutom ges möjlighet till utökad regional tågtrafik och utökad godstrafik.

Vi är i grunden positiva till **ny järnväg mellan Göteborg och Borås**. Denna sträcka har utretts i snart 20 år men trots det uppvisar inte utredningen tillräckliga restidsvinster och inte heller klimatnytta ur ett livscykelperspektiv. En del av problemet kan vara att en stor del av den planerade trafikeringen går via Västlänken, vilket förlänger varje resa avsevärt och därmed tynger ned de samhällsekonomiska kalkylerna. En alternativ trafikeringslösning med fler tåg direkt till Göteborg C bör därför utredas. Utredningen bör även belysa effekterna av en järnväg hela sträckan mellan Göteborg och Jönköping med möjlighet till stationsläge vid Ulricehamn, samt i 250 km/h-standard som möjliggör godstågstrafik. Om det fortfarande inte går att visa upp ekonomisk nytta och miljönytta, ser vi hellre att den befintliga Kust till Kust-banan byggs ut partiellt och eventuellt förses med en station vid Landvetter Södra. Ett annat alternativ är en modern BRT-lösning (Bus Rapid Transit) i stråket.

Nytt dubbelspår på Västra Stambanan mellan Göteborg – Alingsås är också högprioriterat och även här bör en ny lokaliseringsstudie påbörjas snarast. Sträckan är en av de mest belastade i Sverige och

samtidigt en av de viktigaste för tunga godstransporter. Ett nytt dubbelspår skulle kunna förkorta restiden för snabbtåg mellan Göteborg och Stockholm med uppåt 15-20 minuter, enligt tidigare studier.

Målbild Tåg 2035 håller på att revideras under 2020. Av remissutgåvan framgår att det är oerhört dyrt att uppfylla ens den reviderade målbilden, såväl vad avser trafikering som investering. Självfinansieringsgraden sjunker och Västtrafiks kostnader beräknas öka med 150-250 mkr årligen. Detta är inte hållbart.

Vi vill att VGR verkar för

- Ett stopp för Västlänken-projekten och omförhandling av Västsvenska Paketet
- Att utredningen för Göteborg-Oslo tar fart igen
- Att ytterligare dubbelspår mellan Göteborg-Alingsås prioriteras
- Att tillsammans med Västtrafik utreda billigare alternativ för att nå tillgänglighetsmålen i MålbildTåg2035

3.2 Väg

Väginfrastrukturen har länge varit eftersatt, även om E20 nu äntligen byggs ut mellan Alingsås och Laxå. Detta kommer att rädda många människoliv och dessutom främja näringslivets transporter. Även E45 genom Dalsland behöver byggas ut. Kvaliteten på den delen av vägnät utgör också en stark regional begränsning för Dalslands utvecklingsmöjligheter. Länsvägarna i regionen måste också förbättras. Inte sällan delar jordbruksmaskiner, lastbilar och personbilar på samma smala vägavsnitt med skymda korsningar och andra faror.

Regionen kommer inte att kunna tillhandahålla tät kollektivtrafik i all glesbygd. Det är inte heller rimligt att kräva att människors och företags transportbehov i dessa regioner ska kunna tillgodoses utan vägtrafik. Därmed kommer vägtrafik även under överskådlig framtid att utgöra det huvudsakliga transportsättet utanför städerna.

Människoliv får inte offras till förmån för ett allmänt bilmotstånd. Utvecklingen går snabbt mot en fossilfri fordonsflotta och infrastrukturen måste successivt utvecklas med denna framtid i åtanke.

Vägtrafik möjliggör också anslutningsresor till kollektivtrafiken.

Vi vill att VGR verkar för

- Fler pendelparkeringar som förbereds för laddinfrastruktur
- En upprustning av vägnätet i regionen med prioritering av trafiksäkerheten

3.3 Gång och cykel

I huvudsak är gång- och cykelvägnätet en kommunal angelägenhet men VGR ska verka för att området kring hållplatser och järnvägsstationer ska vara gång- och cykelvänliga och, i samarbete med kommunerna, se till att gång och cykel är attraktiva alternativ för delresor till närmaste kollektivtrafik.

Om möjligt kan gång- och cykelbanor anläggas i anslutning till nyanlagda länsvägar. Ett sammanhållet cykelvägnät inom regionen är önskvärt. Gång och cykel är inte bara transportsätt utan främjar även folkhälsan.

3.4 Kollektivtrafik

År 2021 var det första året med det nya zonsystemet. Det var en stor förändring vilken syftade till att knyta samman regionens gemensamma arbetsmarknad. Innan vi uppnått ett nytt normalläge för kollektivtrafiken i spåren av covid-19 är det svårt att göra en korrekt bedömning av det nya zonsystemets effekter. Därför är det viktigt med fortsatt dialog kring nya resvanor, resbehov och uppföljning kring hur det hållbara resandet kan öka i hela Västra Götaland.

Arbetet med omstarten för kollektivtrafiken som inleddes under 2021, började med en förnyad dialog med Västra Götalands invånare kring hur deras nya resvanor och behov av kollektivtrafik såg ut i ett samhälle som i större utsträckning är anpassat efter digitaliseringens möjligheter. Den här dialogen kommer att fortsätta under 2022.

En attraktiv kollektivtrafik är förstahandsalternativet till privatbilism. Attraktiviteten utgörs i första hand av snabb och bekväm transport, men också hög och regelbunden turtäthet, möjligheten att arbeta/surfa ombord, samt trygghet ombord och vid hållplatser.

Mer kapacitetsstark kollektivtrafik bör i framtiden kunna kompletteras med anropsstyrd trafik, till exempel med självkörande minibussar. Västtrafik behöver redan nu ta höjd för denna utveckling, i samarbete med statliga och kommunala väghållare.

För den som använder bil som huvudsakligt transportsätt men har möjlighet att vissa dagar åka kollektivt utgör marginalkostnaden för enkelbiljetter ett hinder. För den som har möjlighet att samåka ena vägen till jobbet, kanske gå ena vägen till jobbet eller som behöver bil vissa dagar men inte andra är det samma sak; enkelbiljetter är för dyra för att det ska vara attraktivt. Eftersom man ofta ändå äger en bil, blir marginalkostnaden för att ta bilen mycket lägre än att åka kollektivt. Västtrafik går härigenom miste om marginalintäkter.

Demokraterna vill därför komplettera biljettutbudet med en ny form av dagperiodkort på Västtrafik. Detta kort bör kosta lika mycket som 30-dagarskortet, men gälla för ca 20 valfria dagar. De dagar man aktiverar kortet i ToGO-appen skall de gälla för obegränsat antal resor under kalenderdygnet. Kortet skall kunna lånas ut till andra på samma sätt som de nuvarande periodkortet.

Kapaciteten är hårt belastad i rusningstrafik på vissa linjer och sträckor. På samma sätt är behovet av personal ojämnt fördelat över dygnet. Ett sätt att jämna ut kapacitetsutnyttjandet är att tillämpa lågtrafiktaxa, så att de som kan reser vid andra tidpunkter.

Fuskåkningen är ett stort och kostsamt problem. Det är lätt hänt att göra enstaka misstag, men upprepat fuskåkande måste motverkas. Vi vill därför utreda om en progressiv kontrollavgift, det vill säga en högre avgift för varje tillkommande fuskåkning, skulle kunna vara en lösning.

Vi vill att Västtrafik genom Kollektivtrafiknämnden får i uppdrag att:

- Öka intäkterna genom att eftersträva mer marginalintäkter
- Utreda en "flexitrafikanttaxa", till exempel möjlighet att använda en 30-dagarsladdning under längre tid för ett begränsat antal resor, eller annan attraktiv lösning för den som kan ställa bilen ibland
- Utreda olika sätt att öka belägningsgraden i lågtrafik och minska den i högtrafik
- Planera och ta höjd för framtida teknik redan nu.
- Utreda progressiv kontrollavgift

3.5 Kollektivtrafiken i Göteborgsregionen

I Göteborg pågår en medveten satsning på att minska biltrafiken. Tyvärr har inte kollektivtrafiken utvecklats för att möta de ökande behoven i samma takt. Spårvägen har i särklass flest resande. År 2019 utgjorde spårvagn 141 miljoner delresor, en ökning med hela 8 procent från 2018. Siffran motsvarar nästan en tredjedel av alla kollektivtrafikresor i VGR.

Spårvägssystemet i Göteborg knyter ihop socioekonomiskt svagare områden med låg biltäthet, med centrum, med sjukhus och service, samt med socioekonomiskt starkare områden. Spårvägen är dessutom relativt kapacitetsstark och yteffektiv. Trots detta har spårvägssystemet inte utvecklats nämnvärt på senare år och kapaciteten är maximalt utnyttjad på vissa linjer.

Kollektivtrafiken över älven och till viktiga målpunkter på Hisingen är också kraftigt eftersatt, liksom direkta bussförbindelser mellan knutpunkter i ekrarna. Detta tvingar en stor mängd resenärer att byta färdmedel i centrala Göteborg och det tvingar fortfarande många människor att välja bilen.

Tyvärr har felsatsningar i hög grad försenat kollektivtrafikutvecklingen i Göteborg. Bygget av Västlänken gör att tillgängligheten till stora delar av centrum omöjliggörs i många år framöver. Utredningen av linbana har tagit mycket kraft, tid, fokus och pengar från andra kopplingar över älven. Demokraterna är mycket positiva till att VGR och Västtrafik nu fattat det kloka beslutet att inte gå vidare med projektet.

I Målbild Koll2035 finns flera bra och nödvändiga lösningar, till exempel Lindholmsförbindelsen och olika spårvägssatsningar av stadsbanekaraktär, samt direktbussar mellan ekrarna. Satsningen på planskild stadsbana genom centrala Göteborg måste prioriteras för att avsevärt minska restiderna. Dessvärre saknar merparten av åtgärderna finansiering. Mot bakgrund av den stora mängden resande i de utpekade stråken bör VGR prioritera och verka för finansiering av åtgärderna i Målbild Koll 2035.

Vi vill att:

- VGR verkar för att finansiering av i synnerhet spårsatsningarna i Målbild Koll 2035 prioriteras framför Målbild Tåg 2035.
- Att Västtrafik tillhandahåller en periodbiljett Göteborg Mini för resor inom endast Göteborgszonen till samma pris som övriga Mini-zoner

I 140 år har spårväg utgjort stommen i Göteborgs kollektivtrafik. Den nedre bilden visar den senaste modellen, M33, som just nu provkörs i Göteborg. (Fotona har hämtats från Göteborgs Spårvägars webbplats)

3.6 Sjöfart

I Västra Götaland finns några av landets viktigaste sjöfartsleder; Vänern, Bohuskusten, Göta Älv, Göteborgs Hamn. Sjöfarten har kommit att få en något undanskymd roll på senare tid, men enligt vår mening är det för tidigt att räkna ut den. Våra vattenvägar ligger där de ligger och kräver inga stora investeringar i ny och dyr infrastruktur. Dessutom konkurrerar inte vattenvägarna om ytor på land, mer än vid kaj.

Sjötransporter är ekonomiskt effektiva och ger ofta lägre klimatbelastning per ton än järnväg. Jämfört med lastbil är miljöbelastningen naturligtvis mycket lägre. Järnvägens godskapacitet är bitvis högt utnyttjad och den tillgängliga kapaciteten behövs i första hand där det inte finns alternativa vattenvägar. Tunga vägtransporter sliter på våra trafikleder och kan med fördel överföras till sjöfarten där så är möjligt. Sjötransporter bör alltid utvärderas som transportalternativ.

Vänersjöfarten behöver utvecklas och utbyggnaden av slussarna i Trollhättan kanal är välkommen. Transporter på våra inre vattenvägar kan utvecklas med modern teknik och bli ett konkurrenskraftigt alternativ för till exempel transporter av byggmaterial och annat tungt och skrymmande gods. I april 2020 lossades till exempel 48 färdigmonterade och -möblerade lägenheter från Litauen direkt vid Frihamnen i Göteborg.

Göteborgs Hamn är inte en regional fråga utan en avgörande transportnod för hela landet. Det krävs en farledsfördjupning för att klara de framtida lastfartygen. En mindre del av kostnaden har fått statlig finansiering. Denna investering bör prioriteras när VGR verkar för statliga infrastrukturmedel.

Vi vill att:

- VGR verkar för harmonisering av sjöfartsregler mellan Sverige och övriga EU
- VGR betraktar sjöfarten som fullvärdigt transportalternativ
- VGR verkar för full finansiering av farledsfördjupningen i Göteborgs Hamn
- VGR verkar för utvecklingen av fossilfri sjöfart, i samarbete med till exempel Lighthouse

3.7 Flyg

Göteborg Landvetter Flygplats byggs för närvarande ut för att bli ett viktigt transportnav för både passagerar- och fraktflyg. När detta skrivs är det svårt att se hur flygindustrin påverkas långsiktigt av coronapandemin.

Till Stockholm och Oslo är flyget fortfarande snabbast och mest pålitligt, trots de korta avstånden. Om tågkommunikationerna till dessa orter förbättras kan den kapacitet som hittills åtgått till dessa resor istället användas för direktflyg till fler städer på kontinenten, där tåg inte är konkurrenskraftigt alternativ. Det skulle göra hela regionen mer attraktiv både för affärssamarbeten och för turismändamål.

3.8 Bredband

Tillgången till fibernätet och snabb uppkoppling avgör i hög grad var det är möjligt att driva verksamhet eller bosätta sig. Det är också en demokratifråga att, i en tid när allt mer samhällsinformation når oss via webb, hela befolkningen ska ha en tillförlitlig och någorlunda snabb bredbandsuppkoppling.

Under coronapandemin har vår möteskultur, våra vanor och arbetssätt hastigt ändrats och vikten av snabb och stabil bredbandsuppkoppling har blivit central.

Vi vill att VGR

- prioriterar att bredbandsstrategin verkligen genomförs senast till 2025

4. Regionutveckling, näringsliv och turism

4.1 Arbetsmarknad och näringsliv

Regionen har ett högst diversifierat näringsliv; fordonsindustri, högteknologi, en omfattande tjänstesektor, life science, tung industri samt stora jordbruksarealer och naturtillgångar.

Arbetsmarknadsläget är för närvarande osäkert. Arbetslösheten närmar sig snabbt de nivåer som nåddes under den senaste finanskrisen. Det är också osäkert hur regeringens stödåtgärder påverkar regionens sysselsättning, skatteunderlag och den regionala ekonomin.

Det är troligt att sysselsättningen inom fordons- och tjänsteindustrin går ner, medan efterfrågan på arbetskraft är hög inom de gröna näringarna, kollektivtrafiken och naturligtvis inom sjukvården. Samtidigt fungerar inte matchningen på arbetsmarknaden på bästa sätt.

Ett scenario enligt nu gällande prognos med en mycket långsam återhämtning kommer att leda till att ungdomar och andra som står långt ifrån arbetsmarknaden nu får ännu svårare att etablera sig och därmed riskerar att fastna i utanförskap. Samma risk föreligger för de som saknar breddkunskap och blivit av med sin, kanske mångåriga, anställning under den pågående krisen. Detta i sin tur leder till en långvarig nedgång i sysselsättning och produktivitet. VGR måste under 2021 därför rikta sitt fokus på insatser för främst dessa grupper.

Vi vill att:

- VGR tydligt prioriterar insatser för omställning, utbildning och matchning av arbetskraft.

4.2 Utbildning och validering

VGR har fantastiska förutsättningar för jordbruk och livsmedelsproduktion, men intresset för naturbruksutbildningarna har varit lågt under några år. Den omställning som nu sker i ekonomin kan vara startskottet för en utveckling av de gröna näringarna i regionen. Dessa har svårt att hitta arbetskraft i Sverige och under coronapandemin har det varit svårt att ta in utländsk arbetskraft.

Samtidigt har det blivit uppenbart att Sveriges egenförsörjning på livsmedel är alltför låg. Intresset för närproducerat, ekologiskt och nya grödor växer stadigt. Regionens naturbruksskolor har här en viktig uppgift att försörja näringen med välutbildad och kunnig arbetskraft. Folkhögskolorna kan bistå med förberedande kurser för de som saknar behörighet.

En omfattande insats bör riktas mot att inventera och validera kunskaper hos såväl nyligen arbetslösa som de som står långt ifrån arbetsmarknaden. Vidare bör yrkesvux och yrkesutbildningarna byggas ut för bättre omställning och matchning mot näringslivets verkliga behov.

Vi vill att:

- VGR omgående skalar upp insatser för omställning, validering, yrkesutbildningar och kunskapslyft

4.3 Turism

Även som turistmål har Västra Götaland stor potential med sin centrala placering i Sverige. Göteborg och västkusten med skärgårdsliv är redan etablerade turistmål men även övriga regionen har stor potential. Dalslands kanaler och böljande kullar, Tivedens djupa skogar, de långa kusterna mot Väneren och Vättern samt de gröna och de historiska platserna däremellan bör kunna utvecklas till attraktiva turist- och konferensmål. Även gårdsförsäljning, ekoturism, samt friluft- och lantliv, kan utvecklas och marknadsföras.

Vi vill att:

- VGR fokuserar på att utveckla mindre välbesökta turistmål, ekoturism och nya turistkoncept.

Läckö Slott. Foto: Roger.Borgel/vastsverige.com

4.4 Regionutveckling, allmänt

Många olika aspekter sorterar under begreppet regionutveckling. Gränserna mellan kultur-, miljö-, kollektivtrafik- och regionutvecklingsnämndernas ansvarsområden är ibland svårdefinierbar och alla är grundläggande för regionens utveckling och attraktionskraft. En renodling av ansvarsområdena bör på sikt övervägas.

För 2021 måste VGRs tillgängliga resurser i huvudsak riktas mot åtgärder som syftar till en snabb omställning, anpassning och återställning av ekonomin genom att få fler i arbete.

5. Miljö, hållbarhet och biologisk mångfald

5.1 Miljönämndens verksamhet

Regioner har inget myndighetsansvar på miljöområdet, varför Miljönämndens ansvar är begränsat till utvecklingsfrågor. Vi betraktar miljöfrågor som en del i den regionala utvecklingen och det bör övervägas om Miljönämnden kan införlivas i Regionutvecklingsnämnden för att uppnå synergier, både vad gäller styrning, ekonomi och utförande.

VGR har inte rådighet över ett flertal övergripande miljöfrågor, men vi vill att VGR särskilt bevakar följande frågor:

- naturreservat; bibehållande, utpekande och skydd
- gröna kilar; bevarande och utveckling av skyddade korridorer för biologisk mångfald
- arbetet med rena kuster och stränder
- utveckling av nya blå och gröna näringar med inriktning på hållbarhet
- utveckling av lokal livsmedelsproduktion
- utveckling av infrastruktur för fossilfria och framtida självkörande fordon
- utökad konkret samarbete med Länsstyrelsen för enkel och effektiv hantering av riksintressen och strandskydd i syfte att öka små kommuners attraktionskraft och möjligheter till utveckling.

5.2 Utförande verksamheter

Göteborgs Botaniska Trädgård är den enskilt viktigaste aktören för att främja den biologiska mångfalden. Botaniska har idag 600 000 besökare årligen. Nyligen har beslut tagits om investering i ett nytt växthus, vilket innebär en stor utgift för VGR men som kommer att öka Botaniskas attraktivitet. I det kärva ekonomiska läget som nu uppstått, är det önskvärt med högre självfinansieringsgrad. Insatserna för att söka donationer och för att få fler att betala frivillig entréavgift bör intensifieras.

Västkuststiftelsen är en annan viktig aktör för att värna och sköta våra främsta naturtillgångar samt göra dem tillgängliga för allmänheten. Tillgängliggörandet av vandringsleder och tillhandahållandet av vindskydd och eldplatser ökar möjligheten till naturturism och friluftsliv. Västkuststiftelsens arbete främjar därför besöksnäringen. Det viktiga arbetet med strandstädning bör också vidmakthållas.

Vi vill att:

- Göteborgs Botaniska Trädgård och Västkuststiftelsen prioriteras inom Miljönämndens ram under 2022.

6. Kultur

VGR är den region som satsar flest kronor per capita på kultur. Men få sektorer har påverkats så mycket av coronapandemin som kultursektorn, även den i VGR. Hela verksamheter har varit stängda i månader och det är oklart när föreställningar åter kan sättas upp. Den ekonomiska effekten är svårbedömd. Från mitten av mars 2020 har biljettintäkterna gått ned med cirka 90%.

6.1 Kulturnämndens ansvarsområde

Utöver kulturverksamheterna finns inom nämnden även viss verksamhet som tangerar regionutvecklingsnämndens. Det bör övervägas om till exempel ansvaret för folkhögskolorna och näringslivsutvecklingsfrågor kan överföras till Regionutvecklingsnämnden.

Det är viktigt att Kulturnämnden har insyn i de verksamheter man stöttar. Kulturnämnden bör därför kräva insyn i till exempel Göteborgs Stadsteater. Vidare bör mottagare av bidrag löpande prövas så att deras verksamhet svarar upp mot VGRs verksamhetskrav. Vi vill särskilt framhålla vikten av utveckling av spetskompetens genom satsningar på till exempel musikskolor för barn – och unga.

Vi vill att

- VGR renodlar Kulturnämndens uppdrag
- VGR prioriterar kultursatsningar för barn och unga
- VGR noggrant följer upp de verksamheter som beviljats bidrag
- VGR i samarbete med kommunerna och sjukvården gör föreställningar från våra större institutioner tillgängliga på äldreboenden och sjukhus via streaming
- VGR bör tillhandahålla stöd och råd för ansökningar om stipendier och fondmedel

6.2 Utförare i fokus

Under VGRs kulturnämnd finns internationellt ledande kulturinstitutioner som Göteborgs Symfoniker och GöteborgsOperan liksom välrenommerade regionala satsningar som Vara Konserthus och Regionteater Väst. Film i Väst gör en lovvärd insats, men det är dyrt att spela in film i Sverige på grund av skatteläget varför självfinansieringsgraden är låg.

Förvaltningen för kulturutveckling är en sammanslagning av Västarvet och Kultur i Väst. I både dessa verksamheter drivs en bred och god kulturverksamhet. Det är väsentligt att dessa verksamheter involverar en så stor mängd aktiva kulturutövare som möjligt. Inte minst är det viktigt på grund av den pågående pandemin, som drabbat denna typ av ofta fristående verksamhetsutövare hårt. Men det är också viktigt att regionens invånare får större kunskap om den stora verksamhet som bedrivs inom denna kulturutveckling.

Vi vill att

- VGRs kulturinstitutioner eftersträvar att tillgängliggöra sig för en bredd av målgrupper
- VGRs ledande kulturinstitutioner på sikt eftersträvar en ökad egenfinansieringsgrad genom exempelvis justerade biljettpriser, ökad försäljning eller samarbete med det lokala näringslivet

- Det finns ett Göteborgsförslag som berör Industrihistoriskt centrum. Där borde Regionen vara med och finansiera då det är ett stort intresse över hela regionen. Det berör ju utvecklingen i hela distriktet och är av stor vikt att stötta.
- Vi vill även framhålla vikten av Kultur möter Kultur som en viktig del i integrationsarbetet. Regionen har ju ett ansvar för barns tillgång till kultur, men även äldres möjlighet till att möta olika kulturella inslag. Vi bör stötta det arbetet och påtala vikten av kulturen som del i integrationsarbetet med unga och äldre. Samverkan mellan olika kulturella institutioner är viktigt och det ligger i linje med målen för kulturnämnden.
- Vi vill även lyfta Vänersborgs kulturskola för deras arbete med spetskompetens inom musik och dans. De visar på vikten av att satsa även på de högpresterande eleverna och inte bara på de lågpresterande. Det goda exemplet kan visa på möjligheter inom även mindre orter inom regionen.
- Vi vill även inspirera till att satsa på de olika kulturfestivaler som har fått ligga i träda under Coronapandemin. Exempelvis Träbåtsfestivalen i Skärhamn lockar många besökare och det gynnar företagandet inom regionen. De kan behöva stöd för att leva vidare. Det finns ett mångfald av exempel på kultur evenemang som behöver stöd. Detta var bara ett exempel. Kulturgruppen anser att regionen ska satsa mer i budgeten på mindre orter och dessa evenemang för att nå ut bredare.

7. Ekonomi

Likviditeten är fortsatt hög i Västra Götalandsregionen och låg i slutet av december 2020 på 16 909 mnkr. Västra Götalandsregionen har ett eget kapital som uppgår till 10 725 mnkr i bokslutet för 2020.

Detta budgetförslag är baserat på Sveriges Kommuner och Regioners rapport om planeringsförutsättningar 2021–2024 som publicerades den 29 april. Prognosen visar på ett samhällsekonomiskt scenario där det antas en något högre BNP-tillväxt 2021–2022, samt något lägre BNP-tillväxt under åren 2023–2024 jämfört med tidigare prognoser. Jämfört med den prognos som presenterades i februari räknar SKR i april med lite starkare skattunderlagstillväxt i början av perioden och lite svagare mot slutet.

Generella och riktade statsbidrag ger, förutom regionskatten, intäkter till Västra Götalandsregionen. Statsbidrag för läkemedel är en stor post som beräknas ge 5 619 mnkr för 2022.

Sveriges Kommuner och Regioner beräknar i aprilrapporten ökningen av LPIK för 2022 (prisindex med kvalitetsjusterade löner) inklusive läkemedel till 2,1 procent. Prisindex exklusive läkemedel är 2,5% för 2022 och 1,7% för 2023 samt 3,3% för 2024.

Nämnder- och styrelsernas regionbidrag för år 2022 och planåren 2023–2024 räknas generellt upp med uppräkningsfaktorn 2,1 procent för 2022, 1,4% för 2023 och 2,8% för 2024 i demokraternas budgetförslag. Denna uppräkning på 2,1% för 2022 gäller endast hälso- och sjukvård. Övriga nämnder har räknats upp med 2,5% för 2022 och 1,7% för 2023 samt 3,3% för 2024.

Skattesats 11:48

Inför 2015 justerades skattesatsen för Västra Götalandsregionen till 11,48 per skattekrona. Denna budget bygger på att skattesatsen ska vara oförändrad för 2022 och gälla även kommande år.

Resultat

Budgeten visar ett resultat på 633,2 mnkr för 2022 och även övriga år i planperioden visar plusresultat, 2023 842,3 mnkr och 2024 128,2 mnkr.

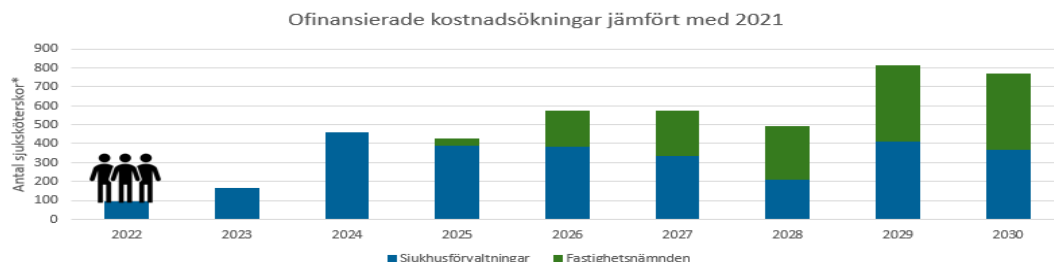
Budgetens prognostiserade resultat för budget- och planperioden beräknas till:

	2022	2023	2024
Resultat	633,2	842,3	128,2

Investeringsram

Investeringsramen för perioden 2022–2024 är 5 900 mnkr per år. De höga investeringsnivåerna är en ekonomisk risk, på grund av ökade avskrivningskostnader. Vi vill att investeringstakten skall minska under några år, för att inte verksamheten skall drabbas av effektiviseringar för att kompensera för ökade hyror och avskrivningar. Vi vill att man överväger hur nya dyra byggen kan minskas med tanke på att pandemin har ökat takten på digitaliseringen och minskat behovet av möteslokaler och kontor. Se nedanstående bild från ägarutskottet, den visar hur många sjuksköterskor man får för kostnaderna för räntor och avskrivningar på investeringar.

Kostnader till följd av förslaget – vad är ofinansierat?

* Illustrativt exempel, baserat på medellön för sjuksköterska/barnmorska inkl semesterersättning och sociala avgifter – Totalt 587 tkr / år

Investeringsramar mnkr

2022	2023	2023
5 900	5 900	5 900

Kommentarer till regionbidragen

Regionbidrag

Nämnder- och styrelsernas regionbidrag för år 2022 och planåren 2023-2024 räknas generellt upp med uppräkningsfaktorn 2,1 procent för 2022, 1,4% för 2023 och 2,8% för 2024. Dessa %-siffror gäller endast hälso- och sjukvård. Utöver detta redovisas nedan riktade ramförändringar och sedan tidigare väsentliga inlagda ramhöjningar för berörda nämnder och styrelser.

Regionfullmäktige

Ett besparingskrav gällande partistöd på 3 mnkr för 2022.

Regionstyrelsen

Ramen till framtidens vårdinformationsmiljö ökas i enlighet med tidigare plan med 110 mnkr från år 2022. De 670 mnkr som tillfördes regionstyrelsen som projektmedel för att klara av det uppdämda vårdbehovet inom hälso- och sjukvården på grund av pandemin kvarstår under 2022. För att klara av kommande ökade kostnader för IS/IT tillförs regionstyrelsen 50 mnkr. Förvaltningen visar på en fortsatt ökning av administrationen. Denna utveckling måste brytas för att man skall kunna stärka basverksamheten. Därför föreslås en effektiviseringskrav på 74 mnkr för 2022 och 73 mnkr för 2023.

Personalutskottet

Västra Götalandsregionen har fördubblat ob-natt och höjt ob-helg (exklusive storhelg) med 50 procent, inom vårdnära yrken. Den ramhöjning för satsningarna på höjt ob-tillägg som tillförts personalutskottet kvarstår.

I en särskild lönesatsning för att nå konkurrenskraftiga löner tillförs personalutskottet 350 mnkr år 2022 och ytterligare 300 mnkr år 2023 samt även 250 mnkr år 2024.

Revisorskollegiet

Regionfullmäktiges presidium bereder revisionens regionbidrag. Förslaget är 26,279 mnkr för år 2022.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens ram ökas med ytterligare 39,9 mnkr utöver de 100 mnkr i ökning som var inlagda i plan för år 2022. Det innebär att regionbidraget för år 2022 kommer att uppgå till 452 mnkr efter effektiviseringskrav på 20 mnkr

Miljönämnd

I planen för 2021 beräknades en ökad kostnad år 2022 med 30 mnkr för ett nytt växthus i Göteborgs botaniska trädgård. På grund av förskjutning av projektet kvarstår den ökade ramen med 10 mnkr även åren 2022 och 2023 men behöver justeras uppåt i kommande budgetarbete. Har budgeterat med ett effektiviseringskrav på 6 mnkr för 2022. Förslaget är på 112,0 mnkr för år 2022.

Kulturnämnden

Kulturnämnden tillförs 5 mnkr för att tillgängliggöra digitala möjligheter i mötes- och samlingslokaler, gäller framförallt att man skall kunna se operaföreställningar från operan i Göteborg digitalt. Beloppet är ett engångsbelopp för år 2022.

Kollektivtrafiknämnden

Regionbidragen baseras på Västtrafiks långtidsprognos och innebär en ökning med 3,5 procent årligen under planperioden. Denna ökning exklusive intäktsbortfall överensstämmer med Trafikförsörjningsprogrammets intentioner om en återhämtning av resandet när pandemin har klingat av. Intäktsbortfall orsakat av pandemin kommer att hanteras av riktade statsbidrag samt omhändertas i bokslutet.

Hälso- och sjukvårdsstyrelsen

HSS tillförs nya medel från år 2022 för ökade kostnader för alarmering, prioritering och dirigering av ambulanssjukvården som lyfts av sjukhusen från och med år 2021 på 136 mnkr, införande av tarmcancerscreening på 20 mnkr såväl för år 2022 som år 2023, samt 15 mnkr utifrån regionfullmäktiges beslut om avgiftsfria sjuksköterskebesök på vårdcentral för åldersgruppen 65-84 år.

Som en följd av ökade statsbidrag för läkemedel tillförs HSS 190 mnkr för senare fördelning av HSS till ordnat införande, primärvården och sjukhusvården.

HSS tillförs 287 mnkr för att förstärka och utveckla vårdvalen utöver den generella uppräkningsfaktorn. 77 mnkr som kompensation för befolkningsökningen inom vårdval vårdcentral, 60 mnkr för kostnadsutveckling inom vårdval rehab efter pandemin och 150 mnkr för att öka det

medicinska stödet i primärvården till de mest sjuka äldre invånarna som har sjukvårdsinsatser också från kommunerna i särskilda boenden och eget boende.

Hälso- och sjukvårdsnämnderna

Hälso- och sjukvårdsnämndernas regionbidrag för år 2022 och planåren 2023-2024 räknas upp i enlighet med resursfördelningsmodellen. Samtliga nämnder erhåller en uppräknings på 2,1 procent i jämförelse med 2021 års budget. En extra pott på 300 mnkr för sjukvårdens styrelser anslås. Verksamhetscheferna skall kunna avropa medel för verksamheten utan att invänta beslut från politiker och tjänstemän. Klinikcheferna skall ha direkt access till dessa medel, 300 mnkr. Det extra anslaget skall användas för att öka produktionen. En riktad satsning

Regionalutvecklingsnämnd

För 2022 föreslås ett effektiviseringskrav på 85 mnkr på regionalutvecklingsnämnden, samt ytterligare 50 mnkr 2023.

Serviceämnden

För snabbare införande av materialförsörjning i vården (MiV 2.0) tillförs serviceämnden 22 mnkr år 2022 och ytterligare 16 mnkr år 2023.

Moderförvaltningen

Regionbidraget till moderförvaltningen är 2 111 mnkr för år 2022. I regionbidraget ingår ökade pensionskostnader med 261 mnkr jämfört med år 2021 främst beroende på att beräkningen av en högre livslängd gör att avsättningen för den förmånsbestämda pensionen ökar.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens ram ökas med ytterligare 39,9 mnkr utöver de 100 mnkr i ökning som var inlagda i plan för år 2022. Det innebär att regionbidraget för år 2022 kommer att uppgå till 452 mnkr efter effektiviseringskrav på 20 mnkr.

Koncernbanken

Intäkten till koncernbanken budgeteras till 302 mnkr.

7.1. Sammanställning av regionbidrag

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Hälso- och sjukvård	46 000,730	46 739,441	47 976,145
Hälso- och sjukvårdsstyrelsen	12 625,845	12 892,607	13 181,600
Hälso- och sjukvårdsnämnderna	33 374,886	33 846,834	34 794,545
Norra hälso- och sjukvårdsnämnden	5 614,524	5 694,128	5 853,563
Södra hälso- och sjukvårdsnämnden	4 450,907	4 513,920	4 640,310
Östra hälso- och sjukvårdsnämnden	5 430,629	5 506,657	5 660,844
Västra hälso- och sjukvårdsnämnden	6 962,202	7 060,673	7 258,372
Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd	10 916,623	11 071,456	11 381,457
Regionutveckling	7 825,988	8 002,648	8 277,422
Regionutvecklingsnämnden	920,273	885,918	915,153
Miljönämnden	112,039	113,943	132,703
Kulturnämnden	1 148,212	1 159,732	1 182,003
Kollektivtrafiknämnden	5 645,464	5 843,055	6 047,562
Serviceverksamheter	531,013	563,012	570,067
Fastighetsnämnden	451,996	466,651	471,926
Serviceverksamheten	54,203	71,124	72,471
Nämnd Hälsan & stressmedicin	24,815	25,237	25,670
Regiongemensamt	6 456,921	5 979,887	6 818,442
Regionfullmäktige	89,943	91,472	94,491
Regionstyrelsen	4 469,010	4 101,983	4 487,349
Regionstyrelsen	3 055,862	2 364,811	2 442,850
Personalutskottet	1 413,148	1 737,172	2 044,499
Revisorskollegiet	26,279	26,626	27,504
Patientnämnderna	26,750	27,205	27,802
Arkivnämnden	35,565	36,170	36,963
Koncernbanken	-302,080	-302,080	-302,080
Moderförvaltningen	2 111,454	1 998,512	2 446,413
Summa	60 814,653	61 284,989	63 642,076

7.2 Resultaträkning

Resultaträkning (mnkr)	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter, inkl riktade statsbidrag	14 157	14 440	14 729
varav riktade statsbidrag	2 958	3 017	3 078
Verksamhetens kostnader, exkl av- och nedskrivningar	-71 470	-71 685	-73 931
Avskrivningar och nedskrivningar	-3 000	-3 400	-3 600
Verksamhetens nettokostnad	-60 314	-60 645	-62 802
Skatteintäkter	48 833	50 447	51 973
Kommunalekonomisk utjämning inkl generella statsbidrag	12 615	11 681	11 798
varav generella statsbidrag	6 289	5 731	5 846
Finansiella intäkter	60	76	93
Finansiella kostnader	-561	-716	-933
ÅRETS RESULTAT	633,2	842,3	128,2

7.3 Balansräkning

Balansräkning (mnkr)	2022	2023	2024
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	410	370	1 620
Byggnader och Mark	27 212	28 954	30 562
Maskiner och inventarier	13 403	14 261	15 053
Finansiella anläggningstillgångar	1 063	1 063	1 063
Summa anläggningstillgångar	42 088	44 648	48 298
Bidrag till infrastruktur	308	263	218
Omsättningstillgångar			
Förråd	482	492	501
Kortfristiga fordringar	5 329	5 871	6 046
Kortfristiga placeringar	13 200	12 900	12 400
Kassa och bank	500	500	500
Summa omsättningstillgångar	19 511	19 762	19 447
SUMMA TILLGÅNGAR	61 907	64 673	67 963
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Årets resultat	633	842	128
Övrigt eget kapital	11 125	11 758	12 600
varav resultatutjämningsreserv	165	165	165
Summa eget kapital	11 758	12 600	12 729
Avsättningar			
Avsättning pensioner	25 752	27 278	29 201
Övriga avsättningar	2 491	2 491	2 491
Summa avsättningar	28 243	29 769	31 692
Skulder			
Långfristiga skulder	7 543	7 828	8 328
Kortfristiga skulder	14 363	14 476	15 214
Summa skulder	21 906	22 304	23 542
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	61 907	64 673	67 963

7.4 Förslag till beslut

1. Regionfullmäktige fastställer regionbidrag till styrelser, nämnder och verksamheter för år 2022 i enlighet med föreliggande förslag till budget.
2. Regionfullmäktige fastställer inriktningen för åren 2023 och 2024 som underlag för den långsiktiga planeringen av detaljbudgetar, vårdöverenskommelser mm.
3. Regionfullmäktige fastställer skattesatsen för 2022 till 11 kronor och 48 öre per skattekrona.
4. Regionfullmäktige fastställer i budgeten angivna prioriterade mål, fokusområden med uppdrag samt finansiella mål.
5. Regionstyrelsen får i uppdrag att besluta om planeringsdirektiv för 2022 och 2023 och planåren med den av regionfullmäktige fastställda budgeten och flerårsplan som grund.
6. Hälso- och sjukvårdsstyrelsen får i uppdrag att besluta om riktlinjer för hälso- och sjukvårdsnämndernas arbete med fleråriga vårdöverenskommelser 2022–2024 med den av regionfullmäktige fastställda budgeten och flerårsplanen som grund.
7. Regionstyrelsen bemyndigas att utifrån en investeringsram om 5 900 mnkr fastställa investeringsplan och fördela låneramar för 2022.
8. Regionstyrelsen bemyndigas att disponera medel inom koncernbanken och moderförvaltningen i syfte att kunna fullfölja samordningsansvaret och uppgiften om övergripande ansvar för verksamheter i egen regi.
9. Regionstyrelsen bemyndigas att fastställa fastighetsindex.
10. Regionutvecklingsnämnden, Kollektivtrafiknämnden, Miljönämnden och Kulturnämnden får i uppdrag att senast 30 september 2021 fatta beslut om uppdrag med mera till respektive verksamheter. Andra ekonomiska beslut som påverkar annan förvaltning ska vara fattade senast den 31 augusti.
11. Servicenämnden får i uppdrag att senast den 30 september 2021 teckna serviceöverenskommelser med berörda verksamheter.
12. Hälso- och sjukvårdsnämnderna och hälso- och sjukvårdsstyrelsen får i uppdrag att senast den 30 september 2021 vara överens med berörda styrelser, förvaltningar och alternativa utförare inom hälso- och sjukvården och tandvården avseende ersättningar, vårdnivåer och vårdinriktningar med mera. Andra ekonomiska beslut som påverkar annan förvaltning ska vara fattade senast 31 augusti.
13. Styrelser och nämnders detaljbudgetar för 2022 och planer 2023-2024 ska vara beslutade senast 31 oktober.
14. Regionstyrelsen bemyndigas att inför konsolideringen av koncernens detaljbudget granska nämnder och styrelser budgetar, ansvara för samordnande dialog och vid behov ge uppdrag till berörda styrelser och nämnder om förnyad prövning av sina detaljbudgetar.
15. Regionstyrelsen bemyndigas att fastställa Västra Götalandsregionens detaljbudget för 2022 och planer för 2023-24 och fatta beslut om tekniska justeringar av regionbidrag till nämnder och styrelser under förutsättning att ärendena inte är av principiell art.

16. Regionstyrelsen bemyndigas att vid behov fastställa andra tidpunkter för uppdrag och detaljbudget.
17. Regionfullmäktige bemyndigar regionstyrelsen att vid behov produktionsstyra de delar av Västra Götalandsregionens verksamhet som berörs av tillgänglighetsåtgärder för att uppnå målet om att uppfylla vårdgarantin.
18. Regionfullmäktige bemyndigar regionstyrelsen att vid behov omdisponera volymer och avsätta tillgänglighetsmedel mellan berörda styrelser och nämnder i syfte att uppfylla vårdgarantin.
19. Regionfullmäktige bemyndigar regionstyrelsen att besluta om ändringar i ersättningsregler och i övrigt förändra och förenkla regelverk med mera för att underlätta genomförandet och genomslaget för tillgänglighetsarbetet.
20. Regionfullmäktige uppdrar åt regionstyrelsen att fortsatt organisera arbetet för att uppnå vårdgaranti med samma kraft som Regional Särskild Sjukvårdsledning kunnat agera under pandemin.
21. Regionfullmäktige beslutar att avskilja 500 mnkr av Västra Götalandsregionens likviditetsförvaltning till pensionsmedelsportföljen.
22. Regionfullmäktige fastställer i övrigt i budgeten angivna mål och fokusområden samt inriktningar för 2022 samt plan för 2023-2024.

Om Demokraterna

Demokraterna bildades som den ideella föreningen "Nya Göteborg" i februari 2017. Partiet Demokraterna lanserades i maj samma år och ställde upp i både kommunvalet i Göteborg och regionvalet i Västra Götaland i september 2018. Demokraterna fick 17 procent av rösterna i Göteborg och blev därmed stadens näst största parti. Demokraterna har 14 av 81 mandat i kommunfullmäktige och är representerade i alla stadens nämnder och styrelser.

I Västra Götalandsregionen fick Demokraterna drygt tre procent av rösterna, vilket gav partiet fem mandat av 149 i regionfullmäktige men ingen representation i regionens nämnder eller styrelser.

Vi vill vara den samlande demokratiska kraften som är lösningsorienterad och inte fast i en traditionell höger- eller vänsterskala. Alla beslut ska grundas på fakta, kunskap och vad som är bäst för regionen och dess medborgare. Vi söker kunskap, inbjuder till samtal och är beredda på kompromisser för att finna de bästa lösningarna.

Demokraternas ordinarie ledamöter i Västra Götalandsregionen är:

Martin Wannholt, civilingenjör och partiledare

Mariette Risberg, leg. sjuksköterska

Thomas Hedberg, företagare

Marianne Berntsson, överläkare

Joakim Rosdahl, ekonomichef

